

Kuvasz

Jalostuksen tavoiteohjelma ja PEVISA-määräys

1. Vahvistaminen

Hyväksytty Unkarinpaimenkoirat ry:n yleisessä kokouksessa 29.9.2001 ja on Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n hallituksen 13.6.2002 hyväksymä

2. Rotujärjestötiedot

Unkarinpaimenkoirat ry on perustettu 23.10.1974 ja hyväksytty Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n rotujärjestöksi 23.4.1988

3. Rekisteröinnit Suomessa

1977	1	1985	-	1993	18
1978	2	1986	1	1994	-
1979	-	1987	2	1995	20
1980	11	1988	3	1996	19
1981	-	1989	4	1997	29
1982	1	1990	4	1998	24
1983	1	1991	5	1999	22
1984	14	1992	9	2000	7

4. Rodun tausta

Muinaisten magyar-heimojen saapuessa 900-luvulla Pannoniaan heillä oli mukanaan suuria valkoisia koiria, joita he käyttivät leiriensä ja laumojensa vartijoina. Kuningas Matthásin aikaan (1458 – 1490) kuvaszit olivat yleisiä suurissa jahdeissa ja aateliset pitivät kuvaszeja mukanaan henkivartioina. Turkkiilaisten vallattua Unkarin on rotuun voinut sekoittua turkkilaisia lammaskoiria (akbach), mutta 1600-luvulta lähtien rotu on pysynyt pääpiirteiltään muuttumattomana. Nomadisten lammaspaimenten päävihollisia olivat sudet ja varkaat. Laumoja oli suojeltava niiden hyökkäyksiltä, eivätkä paimenet yksinään pystyneet siihen. Koska sudet hyökkäsivät pääasiassa öisin, oli paras väri koiralle valkoinen tai vaalea kermanväri. Näin paimenet pystyivät erottamaan kaikissa tilanteissa suden koirista. Kaikki karjalaumojen vartiointiin tarkoitetut koirat eri puolilla maailmaa ovat vaaleita, mikä tukee edellistä teoriaa. Tehtävistään selvitäkseen kuvasz tarvitsi hyvän hajuaistin, vahvat hampaat, taistelutahtoa, rohkeutta ja teräksenlujat lihakset. Paimenet ruokkivat koiriaan pääasiassa lihalla. Lihanpala sidottiin paaluun niin ylös, että pentu juuri ja juuri ylettyi siihen. Pieni kuvasz harjoitti siten hampaitaan ja kaulan, selän ja jalkojen lihaksia repiessään paloja lihasta. Kuvaszin rekisteröinti ja kasvatus jalostustarkoituksessa alkoi v. 1905, jolloin laadittiin ensimmäinen rotumääritelmä kuvaszille. Prof. Emil Raitsits tarkensi tätä rotumääritelmää v. 1921, Abonyi-Anghi-Márki –rotumääritelmä vuodelta 1935 oli pitkään jalostuksen perusta ja myös FCI hyväksyi sen v. 1936. Vuoden 1953 jälkeen unkarilaisten kiinnostus kuvasz´iin lisääntyi. Rotu tuli tunnetuksi kotimaassaan ja myös sen ulkopuolella. Romaniassa, Tšekkoslovakiassa ja Puolassa alettiin myös kasvattaa paikallisia variantteja rodusta.

Ankarin takaisku rotua kohtasi toisen maailmansodan aikana, jolloin kuvaszit hävisivät lähes sukupuuttoon. Kasvattajat ja muut koirista kiinnostuneet henkilöt etsivät Unkarin alueelta muutamat elossa säilyneet kuvaszit ja aloittivat kasvatuksen uudelleen. Tämän antaumuksellisen työn ansiosta kuvaszien määrä rodun kotimaassa on entisiin mittoihin ja niitä rekisteröidään siellä vuosittain n. 2000 yksilöä. Viime vuosina on kuitenkin ollut havaittavissa rekisteröintimäärien huomattavaa alenemista n. 500 koiraan/vuosi.

5. Suomen kuvaszkanta

Ensimmäinen rekisteröity kuvasz (n. Balinka, om. Seppo Kuivasmäki) on tuotu maahamme v. 1977 Ruotsista ja v. 1989 tuotiin ensimmäinen rekisteröity kuvasz Unkarista (n. Gödöllökerti Avar Tapsi, om. Janica Nyberg). Ensimmäiset kuvaszpentueet Suomessa syntyivät v. -80 ja -84, mutta vasta 90-luvulla alkoi varsinainen kotimainen kasvatustyö.

6. Rodun jalostuksen tavoitteet

Tämän tavoiteohjelman liitteenä on kuvaszin rotumääritelmä, jossa yksityiskohtaisesti kuvataan rodun ulkomuotoon ja rakenteeseen liittyviä toivottuja ominaisuuksia. Ulkomuodollisia seikkoja tärkeämpänä pidetään rodun säilyttämistä sekä fyysisesti että psyykkisesti terveenä.

7. Jalostuksen painopisteet

7.1 Jalostuspohja

Jalostuspohja on kapea se pitää saada laajemmaksi. Hyvät tuontikoirat ovat tervetulleita. Jalostusparien valintaan tulee suhtautua kriittisesti ja koirien taustat on selvitettävä huolellisesti

7.2 Tyyppi ja rakenne

Tyyppissä on pyrittävä rodun kotimaan vaatimuksia vastaaviin koiriin. Luustoltaan koirien tulee olla vahvoja. Hammaspuutokset ja parentaviat on huomioitava jalostuksessa. Turkissa tulee pyrkiä unkarilaistyyppiseen, karkeahkoon, kihartuvaan turkinlaatuun. Pehmeä, suora, silkkimäinen turkki on vierasperäinen. Päänmuotoon tulee kiinnittää huomiota. Varsinkin koirien takaosat ja kulmaukset tulee huomioida jalostuskoiria valittaessa, jotta koira pystyisi liikkumaan terveesti ja rodunomaisesti. Ravin oltava joustaa, ponnekasta ja maatavoittavaa, jonka edellytyksenä ovat hyvät kulmaukset ja vahva takaosa. Kokoon on kiinnitettävä huomiota.

7.3 Luonne

Suojelu- ja vartiointivaisto on rodulla edelleen vahva ja omistajilleen kuvasz on pehmeä. Kuvasz on perusluonteeltaan vieraita kohtaan varautunut ja vartioiva koira, sen luonteen tulee olla itsevarma - ei hermostunut tai arka - omistajan ollessa koiran rinnalla. Arat ja aggressiiviset koirat – erityisesti nartut – on ehdottomasti karsittava jalostuksesta.

8. Terveys

Rodussa esiintyy perinnöllistä lonkkanivelen kasvuhäiriövikaa eli dysplasiaa. Taudin levinneisyyttä ei voi määrittellä, koska yksilöiden kuvausprosentti on vielä melko vähäinen. Jokaisen siitokseen käytettävän koiran tulee olla virallisesti kuvattu dysplasian tutkimiseksi, pentuetta ei rekisteröidä ilman vanhempien kuvaustulosta. Kuvaushetkellä koiran on oltava vähintään 18 kk ikäinen. Myös kynärnivelen kasvuhäiriötä on esiintynyt ja sen vuoksi

suositellaan dysplasiakuvauksen yhteydessä myös kyynärnivelten kuvaamista.

9. Siitosmateriaali

Jalostuksen ongelmana on kannan suuri sukulaisuusaste, joten suunnitellun yhdistelmän sukusiitosaste on tarkistettava. Erilinjaisten jalostukseen sopivien koirien tuonti on suotavaa.

10. Jalostusorganisaatio

Kuvaszin jalostuksen tietoa ja neuvoa antavana elimenä toimii rotujärjestön hallituksen nimeämä jalostustoimikunta.

11. Jalostusohjesääntö

11.1 Yleiset vaatimukset

Siitoskoiran alaikäraja siitokseen käytettäessä on kaksi (2) vuotta. Nartun siitokseen käyttöä täytyy harkita sen täytettyä kahdeksan (8) vuotta. Jalostuskoiran pitää olla hyväksytysti jalostustarkastettu tai vaihtoehtoisesti se on osallistunut virallisiin koiranäyttelyihin siten, että niistä on käytettävissä vähintään kahden (2) eri ulkomuototuomarin arvostelu. Vähintään toisen arvostelun tulee olla avoimesta luokasta koiran täytettyä 24 kk. Koiran pitää olla palkittu kaksi (2) kertaa laatuarvostelun ykköstuloksella. Lisäksi edellytetään, että koira on virallisesti lonkkakuvattu. Siitoskoiralle ei perusteluitta saa tuottaa kolmea (3) pentuetta enempää. Jalostusyhdistelmien sukusiitosaste ei tulisi olla suurempi kuin 12,5%

11.2 Poikkeukset

Yllä oleviin voi hakea perusteltua poikkeusta jalostustoimikunnalta.

11.3 Kasvattajaa, pentueita ja maksuja koskevia suosituksia

- Kasvattajan tulee olla SKL-FKK:n ja Unkarinpaimenkoirat ry:n jäsen
- Kasvattajan tulee toimia kasvatustyössään SKL-FKK:n ja Unkarinpaimenkoirat ry:n toimintaperiaatteiden ja sääntöjen mukaisesti
- Kasvattajan tulee valita huolella pennuilleen vastuuntuntoiset ostajat sekä seurata aktiivisesti kasvattamiensa pentujen kehitystä ja hyvinvointia.
- Pentujen luovutusikä on vähintään 7 viikkoa.
- Kasvattajan tulee kertoa pentujen ostajille Unkarinpaimenkoirat ry:stä sekä mahdollisuudesta liittyä nk. pentuejäseneksi. Pentuejäseneksi haluavien luvalla heidän osoitetietonsa tulee ilmoittaa viipymättä jäsenrekisterin pitäjälle ja suorittaa pentuemaksu, joka on puolet yhdistyksen vuosijäsenen jäsenmaksun hinnasta/pentue, mutta kuitenkin vähintään vuosijäsenen jäsenmaksu pentuetta kohti. Maksua vastaan yhdistys postittaa tervetuloakirjeen ja jäsenlehden kuluvalta vuodelta uusille rodun harrastajille.

12. Tavoiteohjelman toteutus

Ohjelman mukaisiin tavoitteisiin pyritään:

- Noudattamalla SKL_FKK:n jalostukseen liittyviä ohjeita ja määräyksiä sekä Unkarinpaimenkoirat ry:n sääntöjä
- Noudattamalla SKL-FKK:n PEVISA-määräyksiä
- Noudattamalla Unkarinpaimenkoirat ry:n sääntöjä ja kasvattajasitoutumusta
- Järjestämällä rotupalavereja, jalostus- ja jälkeläistarkastuksia
- Keräämällä jalostuksessa tarvittavia tietoja ja jakamalla niitä eri yhteyksissä
- Luonnetestaamalla koiria

Tavoiteohjelmaan tehdään muutoksia tarpeen vaatiessa.

Kuvasz'in PEVISA-ohjelma, jonka Suomen Kennelliitto – Finska Kennelklubben ry:n hallitus on vahvistanut 13.6.2002 ja joka on voimassa 1.1.2003 – 31.12.2007

Pentujen vanhemmista tulee olla lonkkakuvauslausunto.
Lonkkakuvaushetkellä koiran tulee olla täyttänyt 18 kuukautta.